

I øvrigt ere Forholdene i disse Arealer uløseligt indviklede; Lodsejerne ønske Saltvandsoversvømmelse paa de laveste Enge, der endnu have Karakter af Marskenge. Ganske lidt højere og uregelmæssigt blandede mellem disse findes „Katteskæg-Enge“, der ere lidet værd, og som kun ved en Kultivering kunne blive gode Enge, men saadan Kultivering er vanskelig under de forhaandenværende Vandstandsforhold. Endelig findes lav dyrket Mark, hvor man ikke kan taale Oversvømmelse.

Det forekommer mig, at Forholdene allerede nu ere saa usikre, slette og indviklede, at den Forøgelse af Fare for Oversvømmelse i Utide (Maj—Oktober) og den højere Oversvømmelse om Vinteren (for den dyrkede Mark), som en Forandring af Udløbet vil fremkalde, ikke er overdreven stor, men den er der, og jeg anser det derfor for det eneste rimelige, at der tilbydes Lodsejerne Bistand til en Inddigning af Bork Marsk med eller uden Lukning eller Inddigning af Falen (d. e. med eller uden Adgang til Oversvømmelse fra denne).¹

Udbyttet opgives nu til under 2 Læs Hø pr. Td. Land, et meget lille Udbytte af saa rig Jord, der inddiget vil kunne yde store Afgøder.

Ved Mødet i N. Nebel fremkom fra en Lodsejer en Udtalelse om, at man i det hele ikke mere satte saa stor Pris paa Saltvandsoversvømmelser, at man altsaa ogsaa derfor modsatte sig en Forøgelse heraf; men Lodsejeren ønskede dog ikke denne Udtalelse tillagt særlig Vægt. Det er ganske øjensynligt, at Lodsejerne i høj Grad ere imod Flytningen af Udløbet og derfor søge deres Styrke ved et kraftigt og ubrødeligt Sammenhold paa Grundlag af det solide Standpunkt: „Vi vide, hvad vi have.....”

Den anførte Inddigning er jo særlig let gennemførlig, idet der blot skal lægges Dige fra Anebjergene til et Punkt NV for N. Bork med eller uden Sluse i Falen.

De bedre Betingelser for Afvanding ville her kunne faa stor Værdi.

D. Bjaalum—Værnsande og Tipperne.

Jeg har foran hævdet det Standpunkt, at Frygten for *forøget* Tørkefare formentlig er ugrundet, og dertil føjer jeg for disse Arealer, at de i Regelen (d. e. de fleste Aar) ville have den største Gavn af Forandringen gennem hyppigere og stærkere vekslende Oversvømmelser af mere sliholdigt Vand, der tillige er mere ensartet *Brak*vand. Det er min faste Overbevisning, at disse Arealer forbedres, samt at *Tilvæksten i Fjorden* vil forøges.

For øvrigt vilde det vistnok gavne disse Arealer om Vand-Vekselen lettedes ved Gravning af gennemløbende Grøfter.

Forøgelse af Faren for Oversvømmelse i Utide er sikkert uvæsentlig.

De nu ganske værdiløse „Højenge” i Sydsiden af Bjaalum burde eventuelt indiges *sammen* med Lønne Klint og dyrkes.

Spredte Bemærkninger.

Da Vandbygningsdirektoratets Erklæring indeholder en meget udførlig Sammenligning med Marskarealerne ved Vesterhavet Syd for Esbjerg, skal jeg ganske kort gøre opmærksom paa, at saadan Sammenligning er ganske uberettiget fordi:

1. Ved Marsken er Spørgsmaal om enten *ganske ubeskyttet Beliggenhed* mod det aabne Vesterhav eller *fuldstændig Beskyttelse* derimod, saaledes at Marsken endog kan bebygges.

Ved det omhandlede Forsøg ved Ringkøbing Fjord er kun Tale om en *større eller mindre Grad* af Beskyttelse eller Mangel paa Beskyttelse.

2. Arealerne ved Ringkøbing Fjord ligge ikke ved det aabne Hav med dets større Uberegnelighed og dets rene Saltvand.
3. Arealerne ved Ringkøbing Fjord ligge langt lavere end de Marskarealer, der indiges. Naar Marskarealer naa en saadan Højde, at de kun sjældent og uregelmæssigt oversvømmes, maa de helt sikres derimod.

For øvrigt ses det fremhævet ogsaa her, at Inddigning af lave Arealer ved Ringkøbing Fjord dels er, dels bliver et aktuelt Spørgsmaal.

Slutning.

- a. For saa vidt der er Værdier at vinde paa Omraader udenfor Landbruget, kan dette ikke træde hindrende i Vejen for den paatænkte Forandring, da al tilstedeværende Fare (Tørkefaren undtagen) for Tab foraarsaget ved Forandringen kan afværges